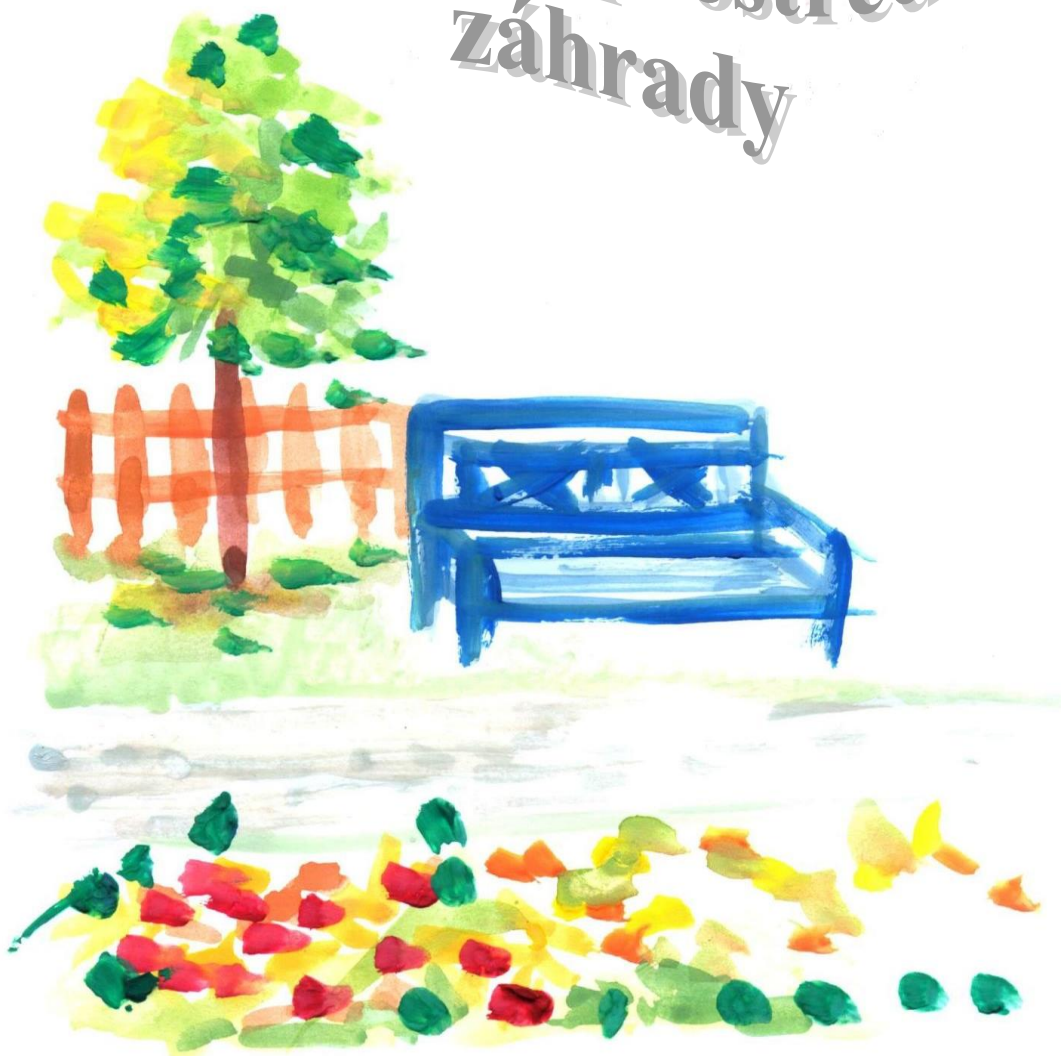

Zemplínska knižnica v Trebišove

Literárno - umelecký klub

Ticho uprostred záhrady

Zemplínska knižnica v Trebišove
Literárno-umelecký klub

Ticho uprostred záhrady

Zborník prác
členov Literárno-umeleckého klubu

2014

ISBN 978-80-89671-09-0
EAN 9788089671090

Úvod

Priatelia!

Pozývame Vás do našej záhrady! Každý hosť je vítaný. So sebou si môžete priniesť dobrú náladu a chuť prečítať si niekoľko textov, ktoré pre Vás pripravili členovia Literárno-umeleckého klubu, ktorý pracuje pri Zemplínskej knižnici v Trebišove. Uprostred našej záhrady je miesto pre každého. Nachádza sa tam veľké a nádherné ticho, takže zaručujeme pokojné vnímanie každého slova, ktoré sa objaví pred Vašimi očami. Prosím Vás o jedno: telefóny, počítače, smartfóny a všetky tieto nezmyselné hračky nechajte doma, nech si od Vás oddýchnu...

Ovocie v našej záhrade je už zrelé. Akoby nie, niektoré jeho kúsky zrejú 27 rokov, presne toľko, koľko ich má náš klub. Niektoré plody ešte iba dozrievajú. Ručím, že aj tie postupne, s pribúdajúcimi vedomosťami a nadšením, zmenia sa na kvalitné verše, ktoré ovlažia každého. Samozrejme, pod slovom „každého“ myslím toho, ktorý ešte aj v tomto technikou ovládanom svete príde do záhrady, sadne si pod strom a nerušene začne čítať...

Robert Hakala

Renáta Kiovská

Ešte raz

budeme

Možno

Vraj je to napísané

Všetci sa stretnú dvakrát

A preto

možno

budeme.

Ešte raz

Trináste slovo

nevyslov.

Jeho podstata

nosí smolu.

Pozeráme do tmy

prilepení tichom.

Šarkan s oranžovými očami

Každý deň stretávam
kométy
s vyhasnutým pohľadom.
V srdciach im hniezdia
hviezdy.
Bláznivý deň.
Vietor a dym.
A dlaň opretá o trám.
Počúva rehot ohňa.

Emócie

Hnev sa nezrúti

do ničoty.

Ten múr nie je dost'

vysoký.

Bojíš sa dotknúť lemu,

keď si nebo pripína brošňu

na večerné šaty.

Noty už visia

na konských chvostoch,

to ospievané

básňami a piesňami,

vždy s veľkým písmenom

sa najviac ligoce v smútku.

Zatmenie slnka

Narodila som sa do farebného sveta. Učili ma, že tráva je zelená a nebo modré, slnko sa vyfarbí na žlté, po okraji na oranžovo. Nevieť prečo, ale stále som mala radšej pastelové farby a nenávidela červenú. Nosila som okuliare, nebola som bystrozraká. Možno som cítila, že kým vyrastiem, sýte farby sčasti vyblednú.

Sedím pred monitorom, ale v duchu sa vidím pod starou čerešňou, opretá o kmeň vdychujem vôňu kvetov a čítam knihu. Tá chvíľa vo mne vyvoláva pocit istoty, predstavujem si ju vždy, keď potrebujem nábrať druhý dych.

Juvan Šestálov napísal: *„Ale pre mňa je kniha lesom, v ktorom som ešte nebol. Riadky sú cestičkami, po ktorých som ešte neprešiel, slová sú ako stromy, ktoré som nepoznal a neviem, čo na nich rastie, aké zvieratá sa schovávajú v ich konároch.“*

A tak hoci som dospelá, stále naháňam opice v dobrodružných románoch, preskakujem potoky a lietam do krajín, ktoré sú viditeľné iba mne.

Žiadna kniha vás však nepripraví na realitu všedného dňa. Môžete nechať myseľ vyletieť k orlom, ale nohy musia byť obuté v pevných topánkach.

Asi som to niekde vo vnútri tušila. Odrazu sa ma zmocnil hlad po veciach a miestach, ktoré som si nechávala na potom.... Chodievali sme na výlety, do prírody, dýchala som zhlboka každú zmenu. Na tvári som mala úsmev a vo vlasoch slnko.

Pamätám sa ako som dychtivo čakala na zatmenie slnka. Chodila som do základnej školy a každý bol z toho očarený. Mohlo sa pozorovať cez tmavé sklíčko a my sme doma nijaké nemali.

„Mami, mami, zožeň mi také, chcem vidieť ten úkaz“.

„Nesmieš sa pozerat' do slnka, môžeš oslepnúť. Môžeš ho iba cítiť,“ odbila ma mama.

Detské túžby sú však bytostné. To želanie sa mi vrylo hlboko do podvedomia a čakalo na vhodný čas.

A teraz ho mám na dosah. Možno áno a možno nie.

Keď som vyšla z ambulancie, bola som oslepená ohnivou guľou nad mojou hlavou.

Očné kvapky ešte vždy účinkovali.

Mala by som plakať, či hystericky sa zrútiť? Alebo zavrieť sa do izby a nikdy z nej nevyjsť? Alebo?

Neviem, aké to je pozerat' sa na svet cez tmavé sklíčko. Vošla som do obchodu a z regálu vybrala tyrkysové tričko.

Ako sa môže vlastnosť hmoty vnímaná zrakom precítiť tak, aby sa mi navždy vryla do pamäti?

Ktosi povedal, že všetko je už povedané.

Nieкто napísal, že všetko je už napísané.

Nespomínam si na nikoho, kto videl všetko.

Ticho pozorujem bociana v parku. Nie je to smiešne.

Stretnem nevestu. Je pondelok. Nevesty vraj nosia šťastie.
Aké?

Zajtra možno budem stáť naproti tigrovi a vyzvem ho na súboj.

A potom si kúpim tyrkysové tričko.

(Citát Juvana Šestalova je z knihy *Keď ma kolísalo slnko*,
Tatran 1974)

Marieta Koščiková

Transcendentný čas

(esej)

Čas sa nedá zastaviť, každá minúta a sekunda nám tvorí život, plynutie rokov.

Umenie v čase nepozná hranice. Hľadanie myšlienkovitého nekonečna v komornej atmosfére historických hodín z rôzneho storočia. Rezonancia maliarskych predstáv namodelovaných v mikrovesmírnom svetle v abstraktných farbách fantázie z temena hôr. Rozprúdený krvný obeh závislý od našej príťažlivosti matky Zeme. Padá lístie v časovom priestore, ktorý stvoril stvoriteľ z veľkej láskavosti k stvoreniam sveta. Časový priestor znejúci v desaťstrunovej citare, naplnený zvukom harfy. Súzvuk slov vyjadrený prítomnosťou a milosrdenstvom.

Život, ktorý odbíja zvuk zvona rozprestierajúceho sa v slovách, skutkoch ohlasujúcich tvoje pokolenia.

Hodiny na veži a orlojový zástup postáv, ktoré prichádzajú v slovách sprítomnených v knihách.

Leto s Viktóriou

(esej)

Máme pre seba málo času, keď rastie tráva a odkvitnú stromy? Príroda prinesie plody a my spolu čakáme na príjemné chvíle driemajúceho času. Viktória otvorila okno, lapala po nádychu čerstvého vzduchu, ktorý zastihla s rannou zorou vychádzajúceho slnka. Zaspala v liečebni v Dolnom Potoku, pri odchádzajúcom vlaku. Pískanie vlaku bola melódia, ktorá jej večer čo večer pripomínala dôležitú súčasť jej života. Zaspala, ani si nespomenula, ako jej ako dieťaťu uprostred tejto božskej prírody zachránili srdiečko. Aké krásne je byť dieťaťom, nevinným v lone matky prírody a zároveň takým dokonalým. Zvláštne obdobie, keď dieťa prestáva byť dieťaťom, avšak ešte nie je považované za dospelého. Obdobie dozrievajúceho leta. Stala sa z nej žena – matka dvoch synov. Nikto v liečebni netušil, akou cestou prešla. Vrátila sa na miesta, kde ju spomienky prinútili rozmýšľať. Dôvod, prečo sa vrátila. Pískajúci vlak, rozlúčka, sestričky, ktoré jej pripomínali druhé matky, prechádzky po machových chodníkoch a skalnatých útesoch, bralá a plesá, rozkvitnuté stráne. Asi preto mala tak rada poľné kvety. Prínos skúsenosti vytváraných rukou, vysielajúci nekonečno. Jadierko, ktoré vyklíči do plodu, prinesie úrodu, lúče slnka vytvorí harmóniu farieb na jablku. Čas náročný na príjemné chvíle, keď láska dozrieva vo vzťahu prinútenom na večnosť. Dôležitá etapa ľudského pokolenia a sólo pre klavír. Ako rastie tráva a kto učí deti ako sa má rásť? Tieto otázky si položila pri každej príležitosti, keď začala rozmýšľať nad zmyslom života. Prečo každý plod musí dorásť

a dozrieť? Leto našich rokov je v spojení dvoch ľudských bytostí. Dôležitá súčasť nášho života. Nepriehľadná túžiacia láska, prichádzajúca, keď sa voda vyparí vo váze. Z malého púčika raz rozkvitne veľký kvet, keď vodu kvet vypije. Magnólia, ktorá priťahuje ľudské oči. Lupienky kvetov raz odkvitnú a vytvoria koberec súkvetia. Lúka plná farebných kvetov. Dotykom očí pohladia srdce unavené sebaláskou. Príbeh, ktorý sa nikdy nekončí, ale každým rokom sa začína. Prišiel do jej života, muž s veľkým srdcom. Pootvoril dvere a vstúpil. Znenazdajky scelil ranu, ktorá krvácala. Snáď sa zahojí. Vstúpila do jedálne sanatória, prišla v pravý čas. Svoje ubolené telo držala vzpriamene. Oprela sa o zábradlie schodov a pomaly schádzala. Opierala sa, akoby prstami prichytená o kmeň stromu, z ktorého boli vyrobené dosky schodov. Bolo pre ňu dôležité stáť na živom kmene, ktorý jej dodával silu. Koľko letokruhov asi mal? Je to dôležité? Ani nie, jeho životodarná miazga nevydá slzu bolesti. Strom, ktorý v plnej kráse priniesie život umierajúcemu človeku. Stromy priniesli dôležité poslanie matky. Deti držali život, ktorý nenachádzal zmysel medzi ľuďmi. Príroda jej priniesla najdôležitejšiu etapu života. Každá forma má svoj obsah, aj jej život zrazu dostával formu, sonátu, ktorá charakterizovala dynamiku času, ľudskej povahy. Príchod syna do života obohatil zvukové farby jej prežívania. Človek v spleti svojich životných situácií dokáže mysteriózne prežívať tvorivú silu v sebe. Človek ako hudobný nástroj má aj dušu. Rozkmitaním vzduchu vydáva zo seba ten najkrajší zvuk. Naučí ho oblúkom na ose súmernosti vytvoriť obrazy v prírode, kde každý kvet, strom i zem dodávajú silu. Kozmologický priestor duchovného prežívania, kde duša dostáva fantáziu inštrumentálnej muzikológie samozvučných

tónov. Spáliť ohňom svoje cholerické city alebo melancholicky vyjadriť dozrievanie citov. Chvíľami dotvoriť dôležitosť poznania kontrastných tónov melódie leta.

Vôňa duše

Dýchať vôňu lásky,
dýchať a orientovať svoje zmysly
na každý závan vône,
na každý pohľad,
cítiť v prstoch vôňu sladkosti
naivnej vášne.

Vôľa vône sprístupnená
naším štedrým dávkam citov
na chodníku s hviezdnyim odpadom,
ktorý ako ranná rosa
vniká do duše zahmlenej závojom lásky.
Zamávanie krídiel, ktoré prosia o kúsok nehy.

Rastislav Marjov

26. 10. 2014

Raz sa utopím v zeleni tvojich očí.
Ach, nech to príde! Nech hĺbky pianissím
Tvojho srdca počúvam. Snáď sa všetko skončí
ako vo sne... Len ma nenechaj odísť, prosím.

Na oplátku, ja nenechám slzy smútku
tiecť po Tvojej tvári. Zdobit' ju bude len
Tvoj nádherný úsmev. Ty si celá vskutku
dokonalá! Napíšem to na tisíc stien,

poviem to každému, kto pôjde okolo –
žiadna iná sa Ti nikdy nevyrovná!
Nech to vie prezident, bankár i pikolo...
Si krásna telom i dušou, milá, skromná,

vtipná, múdra... Proste úžasná! Si to TY!
Objat' Ťa a nepustiť, len to mi chýba.
Ty a ja a naše spoločné smiechoty...
Byť bez Teba je moja najväčšia chyba.

Možno

Možno si nájdem kút, aby som nerušil
Možno pozvem Jacka na spoločné potápanie
Možno vypnem zvuk a zapálím manuál
Možno spomienky odídu
Možno sa nezobudím sám
Možno sa s tebou zahrám na schovávačku
Možno padnem zo schodov, keď stretnem

Jima

Gorbačova

Jamesona

Walkera

Kapitána

Možno ich stretnem aj viac, až kým sa neutopím
Možno už nevstanem
Možno na to ani nemám chuť
Možno to bez lásky ani nestojí zato

Gabriel Németh

Deň ťažký ako z olova

Ležím v posteli
a hlavou zabáram sa do perín.

Dnes som mal
ťažký deň ako z olova.

Mesiac, ten starý pltník,
pláva gondolou cez
celé nebo.
Zapriahnutý do Veľkého voza,
tak opustene, sám.

Hľadím na oblohu,
zavriem oči a konečne spím.
A ráno sa vylížem z vlastných rán.

Bol ťažký deň ako z olova.

Srdce na kľúč

Natiahnem svoje
srdce na kľúč ako hraciu skrinku
som rád že stále hrá

Ručičky na hodinkách rozbehli
svoj neskutočný maratón
je päť minút pred dvanástou
dostatok času
rozkrojiť tmu na svetlo

vložiť do svojich dlaní
slovo ako chlieb
a byť vždy v symbióze s časom
s prvými vráskami

Zhasnúť posledné svetlo v okne
uveriť pravde
že prišiel čas zostarnúť

Do vlasov padá prvá inovat'
vrásky na tvári
dozrievajú ako vlastná jeseň pod oknami

To je to umenie žiť
prijat' to čo má prísť a to čo iba príde

Iba natiahnem svoje srdce na kľúč
ako hraciu skrinku
Som rád že ešte stále hrá...

Rendezvous s jeseňou

Za oknami sa jeseň
usadila ako pena na káve.
Zahniezdená v korunách stromov,
holá, bez jediného listu,

tajomná a vždy záhadná,
prichádza s dažďovými
kvapkami ako nečakaný hosť.

Nesie sa prúdom vetra,
po oblohe cez mračná.
Jeseň je tu,
ako vždy neskutočne zázračná.

A s ňou november,
uzímaný, sychravý.
Básnik si dáva cukor do kávy.

V uliciach zračia sa
kaluže vody,
s nimi jeseň a jej
priateľ dážď do pohody.

Zmočí jej vlasy
a letným bozkom
opäť osuší.
A večer? Pozve
do reštaurácie na suši.

Ráno bez teba

Ako prst v tráve,
keď práve

jar rozbíja svoje smaragdy,
sú naše sny rozbité na diamant.

Zvláštny je pocit na srdci,
keď pravá poézia sa
stáva anjelom na krídlach.

V tichu sa rodí spomienka,
báseň prebúda sa na papieri,
tvoj úsmev ponorený do ticha...,
srdce mi slabo šepoce,
až zabliká.

Zasnežené ráno zakotví
vo svojom večnom prístave,
so šálkou kávy myslím na teba,
ostávam verný pri káve.

Letná láska

Kvety ako sneh na rukách.

Ruža na skale sa papradí.

Každá loď potrebuje vlastný breh,
večný raj, vždy nové záhrady.

Každá zem vyprahnuté pery má,
prelomí bolesť priamo zjari.

Z každého svetla raz zrodí sa tma,
Vždy hľadá tvárou tvár láske vpred.

Stratili sa hviezdy ako tvoja reč,
ako slnko vchádzajúce za horizont.

Povädli ruže, po ktorých túži každý máj.

Ostalo ticho uprostred ozveny,
iba stisk kľučky, s bolesťou v srdci fakticky.

To večné zbohom medzi pery,
ten stratený kľúč...,

Kto našej láske pradeno št'asteny
do rúk zverí?

Veď necháš stáť bolesť pri dverách.

Letné lásky sú krátke ako cigareta.
V oku slza – nad hlavou máva ostrý bič.

Mala som ťa rada ako starý singel obohratá veta.
Dlho prázdne dlane a v nich veľké prázdne nič.

V okamihoch ticha

Srdce bije na dotyk,
akoby zastal čas
a vietor sa oprel
do chlapských dlaní
s pocitom, že láska je slovo
a slovo je láska.
Boh medzi nami.

V tom momente
v srdci povstane búrka
do kvapiek
posledného nášho príbehu.

Naše túžby dávno zhasli v povetrí.
Prosím ťa, drahá, zhasni!
Slovo vždy poéziu zavetrí.

Jeho čaro navždy ostane v básni.

Smútok v očiach

Jeseň krotká
ako obesenec so slučkou na krku,
je noc – nočná galéria obrazov,
kde sa vlastného osudu nedovoláš.

Dážď sa vylieva
z vlastných brehov.
Na parapete okna
kvapka kvapku vraždí.

Môj svet som ja,
ty, a tvoje
večné odchádzanie v daždi.

Vonku sa perlí
pod oknami známy obraz:
to iba jeseň zametá nočnú poštu.

Búrka zaspáva
na dne svojho svedomia,
všetko to svojou silou istí.

Posledné mávnutie –
navždy zbohom!

A v srdci zabudnuté listy.

Septembrový song

V každej chvíli jesene
ten zvláštny pocit,
si dážd' a jeho kvapky
v srdci si
ako večný talizman nesieme.

A kvapka, ktorá zmočí
moju i tvoju tvár,
mysliac na teba,
na nehu v твоjich očiach.
Teraz už viem naisto –
dážd' je Boží milodar.

Zem prahne
vždy smädom – vlhké ústa má.

Každý strom v našej aleji,
si pýta z Božích rúk piť.

Obloha
si na kvapkách riadne zgustla.

Prší tak krásne,
až škoda hovoriť.

Po búrke

Z noci ráno,
tá úžasná premena.
Nebo je prázdne
ako vlastný účet v banke.

Sú noci príliš chladné,
na konci izby druhej Nagasaki.
Nemajú šance žiadne vtáky...
ani ten môj v našej spálni.

Slovom, hádka
medzi nami ako gule.
Rodinná búrka sa blíži.
Trasie sa nebo pri Paríži.
Spomienka náhla,
keď bola zaľúbená
Seina do Paríža,
keď sme kráčali
ruka v ruke hore po eifelovke.

A spomínaná búrka opäť
znova búri sa nečakane v nás.

Akoby zvony za kostolom
z našej hádky
navždy stratili reč.

A potom iba chladný dážď.
Zvláštne okamihy, zvlášť...!

Sú také okamihy

pouličného jazdca,
osamelého kovboja
bez šerifskej hviezdy.

A rána osamelého pešiaka
na vlastnej šachovnici.

Nie každý môže byť
vo vzťahu dominantný a na koni.
Občas to musí byť i žena.

Skúsenosť zo života:
krásna je to zmena,
avšak všetko má svoje hranice.

Z noci ráno – úžasná premena.

Povedané v skratke:
najsladšie ranné udobrenie – opojenie sladké.
A slovo vryté do básne ako pergamen.

Náš vzťah ako jedna báseň.
A odteraz nájdený
spoločný kompromis.
Básnik skrotol,
už nie je z neho zúrivý rys.

Noc sa ako piesok v dlani
na tiché ráno premieňa.
Muž je šťastný – šťastná je i žena.

Po búrke doma
v srdci neskutočné svitanie.

A skúsenosť do života ako hrom.

Rozlúčka s domovom

venujem mame

Domov sú ruky,
na ktorých znesieš
i Kristovo nebo,
keď stratiš dávno stratené.
Domov je úsmev matky
v srdci syna,
ktorý zloží plameň
do poslednej sviečky na stole.
Noc zhasne na dve zápalky
a v dlaniach ti ostane
iba ruža na popol.

To je čas, čas ísť,
poprosiť hviezdy
nech z nich prší soľ.

Sú vždy túžby,
zlomené krídlami,
sú túžby a pár slov na rozlúčku,
keď sa človek lúči s domovom,
kde toľké roky žil.

Svitanie

Dve básne a jeden kríž.

Oči zaviate vetrom.

Spomienka,

ktorá tŕpne na perách,

práve ožíva.

Bolesť na jeden kríž,

tak strašne pálivá.

Trň v oku –

svedomie, ktoré bolí,

ktoré hľodá.

Dve básne a jeden kríž.

Svet plný lásky,

bez akýchkoľvek klišé.

Svet Krista s pokorou

k Najvyššiemu.

Pohľad z okna, priamo k nebu.

A ktosi za stolom píše.

Dve básne a jeden kríž.

Modlitba zložená v dlani

a nepokoj v duši na svitaní.

Song o stromoch

Stromy s modlitbou na rukách.

Zem bolestivá a miestami
čierna ako noc vykrojená z tmy.

Hniezdia v nej
zošedivené havrany.
Jeseň hrá hru vadí – nevadí.

A ticho sa nesie ako vôňou lístia.
Oheň praská pod nohami.

Deň zaliaty dažďom –
zomknuté spomienky.
Nebo sa dvíha nad nami.

A stromy sa modlia v tichu za nás,
za naše dlane,
v ktorých chlieb nikdy
neostane bez kôrky,
ani láska, zrodená z kríža,
osvietená slovom do jesenného rána.
Boh nehrá s osudom vabank,
iba miluje a večne dáva.

Vianoce bez starej mamy

venujem mame

V nedeľu pri stole hniezdime ako vtáci.

Sneží nám ako mŕtvym po kremácii,
naše túžby zhasli už dávno.

Zvony sa za súmraku spovedajú nebu,
je mrazivý tichý podvečer , niet sa na čo hrať.

Na stole iba omrvinky túlia sa k chlebu,
všetko je cool, až na to, že pieseň je starý kolovrat.

Opäť nám tu, akosi chýba,
tie koledy starej mamy, pri stole i ona sama.

Pastier z diali svoju bolesť skrýva,
sú odchody bez návratov – to sa stáva.

I prvé sviatky bez starej mamy, už nepočuť jej hlas.
Iba mama vie, prečo plameň sviečky tak slabučko
dohára.

Otec rozkrojí jablko a vyriekne pranie ešte raz...
Mráz na oknách bolestivú atmosféru dotvára.

Iba raz mať pri stole našu dobrú starú mamu,
počuť jej prenikavý krásny spev, vianočné koledy.

Ovečky na nebi majú vystlanú slamu...,
Sú prvé Vianoce bez starej mamy,
ako teraz, ako po rokoch, vtedy...

Odlúčenie

priateľke D.

Tma sa spúšťa
ako výberové CD Rolling Stones.

Noc je moja Atlantída bez teba –
tvoje pery – náš stratený vesmír
navždy na rukách.

Mesiac za oknami blúdi
po modrých Benátkach.

Opití tiažou zvláštnej sily
veríme žiť a milovať na jeden kríž
a nikdy nestratiť vlastné sny,
že sa mi vrátiš.

Vo vlastných stopách
drieme tma,
avšak rána sú neskutočne biele.

Slnko stúpa
vždy k vrcholu Mont Everest.

Stráca sa vôňa
tvojho tela,
a ja pevne verím,
že sa vrátiš, že nám
dáš šancu znova žiť
a znova milovať.

Na Gabriela

venujem sebe k meninám

Vypnem sa zo siete každodenných starostí
ako môj starý dobrý mobil Nokia.

Na posteľ si ľahnem,
rozťahnem ruky ako anjelské krídla.

Ja Gabriel.

O Gabrielovi archanjelovi
sa vraví, vždy pomáha v núdzi.

Ja Gabriel – archanjel,
ktorý rád pomáha mladým.

Ja Gabriel – archanjel.
Pane, ten čas vráť!

Keď som
ako mladý adept poézie začínal.

Vráť, Bože, tie časy,
ako chlieb
vracia svoje klasy,
zemi, ktorá spí.

Ráno myšlienky rozoriem na báseň,
zapriahnem sa do pluhu plného poézie
ako mladý oráč.

Ty mi povieš, drahá, ako vždy trefne:
– Radšej ma, drahý, opáč. –

Alena Potočnicková

Legenda o mŕtvej študentke

(výber)

Edmund spočinul zrakom na fotografii mŕtvej študentky. Na mladom dievčati, ktoré bolo podľa slov jeho kamarátky mimoriadne nadané, ho ako prvé upútali jej prenikavé tmavomodré oči. Oči s výraznými, dlhými čiernymi mihalnicami. Len čo sa do nich zahľadel, ani nevedel prečo, v kútiku duše sa ho zmocnilo zúfalstvo a beznádej. Dianin pohľad nebol ani trochu podobný pohľadom bežných dievčat, s ktorými sa vo svojom živote stretol. Nebolo v ňom badať ani štipku bezstarostnosti, radosti, veselosti či spokojnosti. Cítil z neho nostalgiu, smútok, utrápenosť, žiaľ, no zároveň zmysel pre česťnosť a spravodlivosť. Hrubšie tmavšie obočie mu dodávalo istú vážnosť. Musel v duchu priznať, že tak úprimný, smutný, ale pritom zvodný pohľad ešte nevidel. Po chvíli sa pozrel nižšie na pekne tvarovaný menší nos a na úzke svetloružové pery. Diana mala pôvabné širšie ústa, za to jej úsmev široký nebol. Bol letmý a akoby silený. Jej pokožka bronzovej farby sa zdala byť hebká, jemná, ako z hodvábu. Dlhšiu, chudú tvár s výraznejšími lícnymi kosťami a vysokým čelom lemovali husté vlnisté vlasy plavej farby, ktoré takmer

zahaľovali jej útyl krk. Na kúsku odhalenej hrude sa vynímala zlatá retiazka s malým zlatým srdiečkom.

„Bola pekná, však?“ opýtala sa Jane po krátkej chvíli tichého rozjímania.

„To áno. Pecná, nadaná a isto i veľmi obľúbená. Naozaj je škoda, že zomrel niekto s takými dobrými predpokladmi na úspešný život a sľubnú budúcnosť.“

„Omyl! Diana síce bola pekná a nadaná, no nikdy obľúbená. Práve naopak. Bola to čudáčka.“

Edmund odtrhol pohľad od fotografie a pozrel sa na Jane.

„Ako to, že nie?“

„Pretože bola génus. A génus nemyslí, nerozpráva, nekomunikuje, nevyjadruje sa, vzhľadovo nevyzerá a ani sa netvári ako bežný človek. Tým, že mu to skutočne dobre myslí, nestráca čas zaobieraním sa všednými vecami. Baví ho zaoberať sa a uvažovať nad vecami nevšednými, o ktorých sa ostatným môže iba snívať. A tým, že má iné priority a nezaujíma sa o to, čo zaujíma prevažnú väčšinu populácie v jeho veku, je čudný. Je iný, je zvláštny, je divný, nikdy nie je ľuďmi úprimne rešpektovaný, pretože si ho kvôli tejto neprehliadnuteľnej odchýlke vôbec nevážia. A pokiaľ niečím hmotným nepreukáže kvalitu svojich schopností, nebude rešpektovaný, už len za svoje veľkolepé činy, nikdy. Je v tom prípade vždy považovaný za blázna, ktorý sa zbytočne zaobera nepodstatnosťami.“

Tichú atmosféru chodby preťalo hlasné zvonenie. Jane sa pozrela na hodinky.

„Preboha! To bude teraz už piata hodina?!“ vykrikla.

„Pod!“ chytila spolužiaka za lakeť a ťahala ho preč. „Dnes máme mať hodinu dolu v laboratóriách! Musíme sa poponáhľať a dôjsť tam ešte pred príchodom pána profesora!“

„Počkaj, prosím!“ ozval sa a snažil sa spomaliť splašené tempo chôdze, ktoré Jane zvolila. „Povedz mi viac o tom osudnom dni, keď zomrela!“

„Rýchlejšie, Edmund! Musíme si ešte ísť do našej triedy po učebnice!“ trvala na svojom Jane.

„Prosím, povedz mi už len toto! Veľmi ma to zaujíma!“

„Neskôr Edmund! Profesor Stanley neznáša, keď niekto mešká na jeho hodinu. Správa sa potom veľmi podráždene. Celý čas má zlú náladu, a keď niekto v priebehu hodiny čomusi z preberaného učiva nerozumie, odpovedá na to len veľmi neochotne!“

Jane ťahala spolužiaka ku schodišťu. Predierala sa s ním pomedzi desiatky a desiatky študentov, ktorí sa nachádzali na dlhej, širokej chodbe. Každý z nich sa kamsi ponáhľal. Keď sa ocitli pri schodišti, vybehli hore na tretie poschodie a zamierili do svojej triedy, ktorá sa nachádzala hneď po pravej strane. S taškami v rukách potom bleskurýchle trielili pomedzi študentov dolu, do podzemia. Do triedy vbegli včas. Ich profesor biológie tam ešte nebol. Všetci spolužiaci už sedeli na svojich miestach, a keďže oni dvaja dobehli ako poslední, ušli sa im dve posledné voľné miesta, hneď pred učiteľským stolom. Jane si vydýchla.

Len čo sa usadili za dlhé biele stoly, profesor Stanley Brown vstúpil do miestnosti...

Keď profesor Brown ukončil hodinu o tri minúty skôr, rozlúčil sa slovami: „Tak to je na dnes všetko, moji milí. Prajem vám

krásny zvyšok dňa.“ Potom si vzal svoj veľký čierny kufrík a opustil triedu. V okamihu miestnosťou otriasol krátko trvajúci, no intenzívny hluk spôsobený zasúvaním kovových stoličiek na jednotlivé miesta. Všetci spolužiaci a spolužiačky vstávali, obchádzali lavice a náhlili sa k dverám. Keď vnikli do tichej dlhej chodby, zamierili doprava.

Edmund zamieril doľava. Učebnicu, zošit i pero si rýchlo nastrkal do tašky. Tým, že sa hodina skončila skôr, mal jedinečnú príležitosť si to miesto obzrieť bez toho, aby ho ktosi videl. Cieľ jeho záujmu sa nachádzal na nasledujúcom poschodí, na prízemí. Nebol od neho teda veľmi vzdialený, no keďže rátal s tým, že sa pri ňom i trochu zdrží, musel si švihnúť. Osud to zariadil tak, že dostal pár minút k dobru práve teraz. Práve pred touto prestávkou, keď si povedal, že to miesto navštívi a že si ho obzrie. Vyrazil vpred svižnou chôdzou. Mal málo drahocenného času a rozhodne ho nemienil premárniť. Neprešiel však ani desať krokov, keď sa spoza neho ozval hlas jeho spolužiačky.

„Edmund, kam ideš?“

Zháchil sa a zastal.

„Jane?“ opýtal sa zaskočene a obrátil sa k spolužiačke.

„Kam ideš? Ďalšia hodina je geografia. Tú máme hore na štvrtom poschodí v geografickej učebni. A tá je opačným smerom. Zabudol si?“

„Nie, nezabudol. Ja viem, kde tá učebňa je.“

„Tak?“

„Chcem sa teraz ísť na niečo pozrieť. Chod', prosím, napred. Ja ťa o chvíľu dobehnem.“

Jane prekvapene nadvihla obočie a mlčala.

„Čože? Kam chceš ísť?“

„Ale, nikam. Len sa na niečo mrknem a prídem,“ povedal a letmo sa usmial. „Hneď sa vrátim.“

Začal cúvať. Postupne sa vzdŕaľoval, no stále hľadel na spolužiačku. Cítil, že by bolo voči nej veľmi nezdvorné, keby sa len tak zvrtol a odkráčal. Chcel jej jemne naznačiť, že má naponáhlo, a tiež, že chce ísť sám.

„Tak dobre.“ odvetila bezvýrazne a sucho, akoby z nej tie slová len tak vypadli. S nechápavým výrazom v tvári sa k nemu otočila chrbtom a kráčala preč.

Edmund vyšiel hore na prvé poschodie. Obzrel sa vôkol seba a zabočil doprava. Chodby boli prázdne. Nikde nebolo ani nohy. Ak nerátal hlasné tikanie veľkých okrúhlych nástenných hodín, ktoré viseli oproti širokému, sklenenému dvojkrídlovému hlavnému vchodu školy, počul len intenzívny tlkot svojho srdca.

Keď došiel na koniec dlhej chodby, ocitol sa pred bielymi užšími dverami, na ktorých bol malý čierny symbol, aký sa obvykle používa pre označenie dievčenských záchodov. Priložil pravé ucho k dverám, aby sa uistil, že sú záchody prázdne. Keď sa mu zdalo, že tam nikto nie je, položil ruku na umelohmotnú kľučku. No čo. Pomyslel si. Ak tam aj niekto bude, poviem, že som tu nový a že som sa pomýlil. Potom sa ospravedlním a odídem.

Pomaly stisol kľučku a so sklopeným zrakom vstúpil do miestnosti. Jeho pohľad v okamihu spočinul na krásnej sýtoružovej štvorcovej dlažbe. Ticho za sebou zavrel dvere a otočil sa tvárou v tvár k tomu, čo tak veľmi chcel vidieť. Keď to urobil, od úžasu zabudol zavrieť ústa. Ocitol sa v obrovskej bledofialovej miestnosti obdĺžnikovitého tvaru. Naľavo blízko

neho sa vedľa seba nachádzalo šesť umývadiel a nad každým viselo jedno zrkadlo oválneho tvaru s čiernym rámom.

Na dlhej stene oproti nemu bolo sedem veľkých bielych dvojkrídlových okien a pod každým krídlom bolo ešte malé okienko štvorcového tvaru. Okná pokrývali takmer celú protíahlú stenu a tiahli sa až k vzdialenému koncu miestnosti, kde sa nachádzalo sedem bledohnedých drevených kabín so zlatou umelohmotnou kľučkou.

Ticho zrazu preťalo hlasné školské zvonenie signalizujúce začiatok prestávky. Edmund schytil tašku a vybehol zo záchodov rýchlo ako na povel. Ani len dvere za sebou nezavrel. Utekal, aby ho nikto v blízkosti dievčenských záchodov nezazrel a nemal potom na tvári udivený, nechápavý výraz a na jazyku otázku, čo tam hľadal. Mal šťastie. Na chodbe sa začali objavovať prví študenti, až keď prešiel zo desať metrov. Keď bol od záchodov dostatočne ďaleko, spomalil. Kráčal dlhou hlučnou chodbou a predieral sa pomedzi stále sa zväčšujúci huf študentov. Keďže mal teraz hlavu plnú vlastných myšlienok, zdalo sa mu, že smer chôdze, ktorým sa práve uberal, závisí viac na smere, ktorý si zvolil konkrétny veľký hlúčik, než na jeho vôli.

Hlúčik ho väznil v pomerne tesnom zovretí, až kým sa neocitol na konci hlavnej chodby. Tam ho pustil zo svojich osídiel a nadobro sa rozplynul do okolitých bočných chodieb, ktoré viedli do učební a do tried. Edmund zostal stáť blízko schodov, čo viedli na prvé poschodie. Vykročil smerom k nim. Chcel ísť za Jane do geografickej učebne a povedať jej, kde bol. I keď o realizácii vecí, pre ktoré sa rozhodoval impulzívne, nezvykol komusi hovoriť, toto pokladal za čosi výnimočné. Jane poznal síce krátko, no jeho vnútro mu našepkávalo, že jej môže veriť

a že je správny a férový človek. Považoval ju už teraz za dobrú kamarátku a mal ju rád. A dnes sa navyše stal jej veľkým dlžníkom. Vedel, že to, čo pre neho dnes spravila, to, ako sa ho zastala, jej nikdy nezabudne a bude jej do smrti vďačný.

Keď sa Edmund ocitol pri schodišti, pravou nohou stúpol na prvý schod a už-už sa chcel rýchlo rozbehnúť hore, no v tom čírou náhodou spočinul pohľadom na dvoch prázdnych lavičkách naľavo. Tmavohnedé lavičky stáli pozdĺž svetložltých stien v takmer celom priestore prízemnia a slúžili na odpočinok študentom i komukoľvek zo zamestnancov školy. Na vyšších poschodiach, kde sa nachádzali úzke, dlhé chodby plné tried a učební a kde sa len sem-tam pri nejakej panoráme okien nachádzal štvorcový či obdĺžnikový výsek, ich však bolo veľmi málo. Preto boli pre všetkých o to vzácnejšie a zrejme preto boli vždy obsadené o niečo skôr než k ním stačil počas prestávky dobehnúť.

Keď ich uvidel, jeho úmysel sa razom zmenil. Pravá noha sa ocitla opäť na zemi. Kedy sa mi znova naskytne takáto šanca? Pôjdem si tam na chvíľu sadnúť. Ved' nehorí. Jane môže ešte chvíľu počkať. Pomyslel si a zamieril k jednej z prázdnych lavičiek. Nerobil to preto, že by si potreboval odpočínúť, ale preto, že chcel byť chvíľu sám. Pocítil náhlu potrebu zostať na okamih izolovaný od ľudí. Zostať sám so svojimi myšlienkami a porozmýšľať nad tým, do čoho ho Jane dnes zasvätila, a aj nad miestom, ktoré práve videl.

Elena Potočníková

Stretnutie

Strieda sa vo mne smútok, plač i hnev,
kde je tá radosť, ktorú potrebujem?

Ukrywam v sebe ťažobu,
keď sa pozriem vôkol seba,
na dcérku, na manžela,
vidím – nie som sama.

Stratená bez synov.

Zmierená s osudom.

Teším sa na všetko,
čo mi je drahé, na ľudí, ktorí sú pri mne.
V hĺbke duše neprestanem strácať nádej,
že raz to bude iné,
že stretneme sa všetci spolu
u jedného stolu.

Petra Pankuličová

Osudová chyba

Kráčal som za Tomášom. Obaja sme už ledva lapali dych. Niekoľko krokov pred nami šiel náš sprievodca, ktorého pohyby sa rokmi v lese tak prispôsobili každej vetvičke, že som miestami pochyboval o jeho hmotnej existencii.

Stromy rástli čoraz hustejšie, svetla ubúdalo, nakoniec sme sa mohli spoliehať len na štyri zmysly. Topánky ma začali tlačiť a hlavou mi neprestajne vírili myšlienky o prípade, pre ktorý ma sem zavolali.

Z nočného spánku ma vyrušilo uši trhajúce zvonenie telefónu. Naliehavý mužský hlas ma informoval o mŕtvoľe, ktorú našiel v lese. Okamžite som sa obliekol, zobudil Tomáša a vyrazil. Neviem prečo, ale prepadol ma pocit, že práve týmto telefonátom sa ukončí rad hrôzostrašných vražd prenasledujúcich okolie Strmej Lúky. Ľudia sa báli vyjsť z domov, úrady ma súrili, aby som čím skôr našiel páchatel'a a tak prípad uzavrel. Samozrejme, jediné, o čo im šlo, vôbec nebolo blaho obyvateľ'ov, ale sláva, ktorú môžu zožať po celom Slovensku. Nedychtil som po ničom inom, iba po pokojnom spánku, ktorý nie a nie prísť na moje oči. Celé noci som sa prehadzoval a rozmýšľal o tom, čo mi uniká. Och, áno, niečo mi veľmi, preveľmi unikalo pomedzi prsty. Tápal som v myšlienkach a snažil sa nájsť jeden pevný bod,

nejakú súvislosť, detail, o ktorý by som sa vedel zachytiť a doplniť ho na jeho miesto do skladačky. Všetko by už perfektne klapalo, ale predsa tam bola malinká trhlinka, diera, ktorá sa čím ďalej tým viac prehlbovala, až som sa bál, že ma pohltí a nikdy neprídem na koreň veci. Všetky vraždy boli rovnaké, a predsa svojim spôsobom jedinečné. Počas svojej dlhoročnej praxe som bol svedkom mnohých prípadov. Rukavičkoví profesionáli, pomstychtiví podvedení manželia, zmätení drogovou závislosťou, pubertálni, životom frustrované individua či obyčajní zlodeji, ktorých obeť boli v nesprávnom čase na nesprávnom mieste. Teraz mi boli moje skúsenosti skôr na príťaž. Tento vrah je, musím sa priznať, príliš originálny na to, aby sme ho mohli zaradiť do jednej kategórie s ostatnými. Musí to byť človek, ktorý sa vyznačuje nezvyčajnou chladnokrvnosťou, bezcitnosťou, ale priam obdivuhodnou precíznosťou až puntičkárstvom. Niekedy som dokonca rozmýšľal aj nad tým, že geniálni vrahovia by mohli byť dvaja, aby sa navzájom dopĺňali a pomáhali si. Obete boli zavraždené rovnako: v tmavom, chladnom prostredí lesa, rozdrobené a rozvešané po okolitých stromoch. Áno, rozvešané... Štyria muži, dve ženy, jedno dieťa, tak znelo konto toho netvora. Pátracím tímom niekedy trvalo aj dva dni, kým dali dokopy dokaličené telá nebožtíkov. Pochopil som, že práve pre ich prítomnosť som sa nebol schopný koncentrovať natoľko, aby som našiel vražedný predmet či stopu potrebnú na to, aby som sa dostal aspoň o krok bližšie po stope vražd. Práve preto som sa dnes rozhodol zbaviť ich pozornosti aspoň na krátky čas, aby som v pokoji mohol preskúmať miesto činu. Viem, že tým nebudú nadšení, pretože, ako som už spomínal, bažia po sláve. Uvedomujem si, že keby som postupoval predpísaným

tempom, tak k nájdeniu Popolušky by si muselo sklenuú črievičku vyskúšať ešte mnoho mladých dievok. Prečo však sledovať zaužívané tempo? Mojmím cieľom nie je pozerat' sa, ale aj niečo vidieť. Chcem pochopiť zmyšľanie vraha, stotožniť sa s ním, vcítiť sa do jeho situácie, duše, života. Chcem vedieť, prečo urobil to alebo ono, prečo dnes vstal, čo mal na raňajky, čo pil... Iba vtedy ho môžem nájsť, obviniť, odsúdiť a nakoniec sa mu so zadosťučinením pozrieť do očí a poraziť ho. Áno, to je mojmím cieľom. Nevšedný prípad si vyžaduje nevšedný prístup. Musím riskovať.

Ruky som mal studené ako ľad. Z úvah ma vyrušila Tomášova otázka, ktorú vyslovil namiesto mňa: „Kedy tam už konečne budeme?“

Počul som, ako sprievodca zastal a otočil sa. Jeho chrapľavý hlas dlhoročného fajčiara znel v tichom lese strašidelne: „Nebojte sa, pán detektív, mŕtvola vám už neutečie. Ale aby som upokojil vašu zvedavosť, o chvíľu tam budeme.“

Poznajúc návyky vraha, zdalo sa mi príliš optimistické hovoriť o obetiach v jednotnom čísle. Spravil som krok a vtedy sa tmou rozľahlo teplé svetlo fagle. Bolo predzvesťou toho, čo sa stane. Po chrbte mi prebehli zimomriavky. To, čo som uvidel, ťažko dokážem opísať. Ani tento raz ma moja intuícia nesklamala, nebola tam jedna obeť, ale asi tucet neľudsky zohavených a rozporciovaných tiel rozmiestnených po stromoch ako vianočné dekorácie. Áno, vrah sa očividne dobre zabával.

Trvalo mi pár minút, kým som sa pozbieral. Napriek silnému žalúdku ostrieľaného detektíva mi ten pohľad spôsoboval doslova muky. Môj organizmus chcel silno protestovať proti pohľadu, ktorý sa mi naskytol. Bohužiaľ, svetlo bolo tlmené,

a preto som si hneď nevšimol to, čo som si mal všimnúť ako prvé. Tak veľmi sa mi rozum pozastavil nad tou ohavnosťou, že ma opustila profesionalita, moja ostražitosť sa rozplynula ako hmla. Príliš som sa nechal pohltiť svojím ľudským ja.

Až po čase som pocítil, ako ma Tomáš lakťom drgá do boku. V tej chvíli som súčasne pochopil dve veci. Po prvé, keď sme prišli, z tieľ sa ešte parilo, a keďže bola ukrutná zima, nemohli tam byť dlhšie ako pár minút, kým my sme lesom blúdili už asi hodinu. Po druhé, okolo nás sa rozprestrela tma – náš sprievodca zmizol. Nie, tie veci mi nedošli, ale padli na mňa ako kameň. Temnota mi zahalila dušu, zatemnila myseľ a ja som po prvý raz v živote pocítil strach. Dych sa mi zrýchlil, zreničky rozšírili, cítil som, ako mi pot steká po chrbte, ako mi je teplo a súčasne zima, ako moja myseľ volá o pomoc a súčasne ako ma paralyzuje strach. Stal som sa živou sochou uväznenou vo vlastnom tele. Nebol som schopný pohybu. Chcel som utekať, bojovať, ale nebolo úniku.

Zrazu som začul strašidelný výkrik a vedel som, že už niet nádeje. Vedľa mňa sa ozval buchot tela padajúceho na zem. Do žíl mi prúdili dávky adrenalínu, no ochromený vlastným strachom som nebol schopný pohybu. Cez prudký tlkot vlastného srdca som nebol schopný vnímať nijaký zvuk okolo seba. Vtom som pocítil na krku niečí dych. Výkrik sa mi zadrhol v hrdle a vedel som, že tentoraz sa hra na skrývačku obrátila. Vrah našiel detektíva. On spoznal môj charakter, nie ja jeho. Vedel, že budem konať na vlastnú päsť. Vzápätí mi telom prenikla ukrutná bolesť, keď sa mi nôž zabodol do živého mäsa na chrbte. Pocítil som každý sval, každý nerv v mojom tele. Prúdom po mne tieklo čosi teplé a lepkavé, vzduchom sa rozšíril pach krvi. Začali ma opúšťať sily. Po

tvári mi tiekli slzy a do ucha mi vnikol neľudský, vysoký chrapľavý hlas. Kúsky skladačky do seba zapadli, nočná obloha sa rozjasnila. Pocítil som ešte slabý závan radosti z toho, že som prišiel na koreň vecí, že som rozjasnil temnotu. Vedel som, že naozaj boli dvaja...

Búrkové mračná však zhustli, slnko zmizlo. Podlomili sa mi kolená, viečka oťaželi, párkrát som sa ešte nadýchol a naplno si uvedomil rozsah svojej chyby.

Správa z dennej tlače:

Strmou Lúkou otriasla vražda geniálneho detektíva a jeho „pravej ruky“

Polícií sa podarilo dolapiť škandalózných vrahov

K fatálnemu ukončeniu krviprelievania došlo v utorok 18. októbra v južnej časti miestneho lesa. Na mieste sa našlo desať brutálnym spôsobom zavraždených ľudských tiel, pričom k identifikácií obetí sa nariadila súdna pitva.

Ako informovala hovorkyňa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Strmej Lúke, pár metrov od náleziska mŕtvol sa našlo bezvládne telo profesionálneho detektíva Miroslava M. a jeho kolegu Tomáša V. K ich vražde pravdepodobne došlo pár minút pred príchodom polície, keď sa bez potrebných opatrení vybrali na preskúmanie prípadu po anonymnom telefonáte. Vďaka duchapritomnosti Tomáša V., ktorý zalarmoval políciu ešte pred ich príchodom na miesto činu, sa zodpovedným orgánom podarilo dolapiť páchatel'ov, ktorí sú obvinení z neľudskej vraždy ďalších siedmich osôb. Čelia tak trestnému

stíhaniu vo veci obzvlášť závažného zločinu vraždy. Bližšie okolnosti prípadu polícia vyšetruje.

Martin Puci

Hviezdy

Podľa toho,
koľko rôznych hviezd a hviezdíčiek
vidieť v našich médiách,
tam musí byť poriadna tma.

Iná literatúra (o demografii)

Ak sa niečo nezmení,
o niekoľko rokov zostane tu na východe,
už len starec a móre.

Moderné zdravotníctvo

Keď som prišiel na to,
aký biznis sú choroby,
v ten deň som prestal dúfať,
že niekomu ide
o moje zdravie.

XXL

Niektorí muži sú takí veľkí,
že sa nakoniec sami v sebe stratia.

Čudná cesta

Kto začne bojovať s ľudskou hlúposťou,
spravidla mu neostane čas na to,
aby zostal múdry.

Balzam

Treba si dopriať
dni oddychu a odpočinku,
ktoré sú ako balzam na dušu skôr,
ako by mali dušu
už iba zabalzamovať'.

Bulvár

Chcel sa živiť tým, že bude zabávať ľudí.
Nemôže sa preto hnevať,
keď sa ľudia na ňom zabávajú.

Predmanželská zmluva

Kedysi sa ženy túžili dobre vydať.
Dnes sa chcú skôr dobre rozviesť.

Variácie vody

Tou istou vodou
môžeš dať naveky pokrstiť svoje dieťa,
alebo si ňou môžeš dočasne umyť ruky
od krvi nevinného.

Hlava

Ak je hlavou rodiny muž,
mnohé rodiny sú dnes vlastne
o hlavu kratšie.

Chce to len čas

Čas je najväčší šoumen.
Všetko ukáže.

Faktoriál

Boli takí nevšímaví,
že si vôbec nevšímali,
ako rozprávame o ich nevšímavosti.

Priority

Musím sa veľa modliť
za pokoru svojich detí.
Lenže kedy,
keď sa ešte stále modlím
za svoju pokoru!

Povolanie

Keď Pán volá,
treba kráčať.
Hoci aj po vode.

Rozprávkové manželstvo

Už viem, prečo v rozprávke princ,
kým získal ruku princeznej,
musel splniť tri ťažké úlohy.

Preto, lebo v manželstve
ich bude musieť splniť každý deň
omnoho viac.
Tak nech si zvyká!

Chvenie

Zmysel krásy je v túžbe po nej.

Slovko

Ten, kto povedal
„Raz budeme súdení za každé zbytočné slovo!“,
určite nemal na mysli slovko „prepáč“.

Ticho

Pane,
nauč ma radšej načúvať tichej pravde
ako hlučnému klamstvu.

Igor Tyšš

Detstvo pred spánkom

Myslíme
na detstvo pred spánkom:
pod borovicami chrbyty čiernych jeleňov,
rohy a roky.

Narodíš sa dole v Trebišove
do ulíc boľavých
ako dedove nohy.

Núdza
ma pichá na viečkach,
keď sa na teba mám dívať
cez okná cukrovaru,
ktorý zavreli.

„Modré okná,
modrá je...“

Daj si ruky vbok,
bude pršať
a steny, bruchá sliviek,
prasknú priskoro.

Ráno v auguste svitá nôž,
je kameň na kameni
a načisto spítá rieka.

Brekov City

Milujem ostrú vôňu
90-tych rokov,
za všetkým vidím
flanelové košele.

Opäť fajčím
a musím byť tráva
pred domom.

Pri dopravnej značke
stojíš
nahá ako indiánka.

Pri dopravnej značke
v máji sneží
na čerešne.

To sme zas v Brekov City –
potím sa z lásky,
keď idem okolo.

Nerozprávať sa s cudzími

Mlčím ako vreckovka,
šedá, stokrát spomenutá
medzi rečou.

Mať tak povrch,
nielen svedomie.

Detaily kupé
zanechávajú diery
v pamäti.

Miesto určenia

Mráz
na starých fotkách z Kolína.

Pod kameňmi krčí sa
stanica, v jej prázdnom ráme
oči hmyzu.

Káva až za ušami.

Indiánom odzvonilo.
Jeseň dožíva. Tubera si nevyberá.

V odrazoch z mláky mraky,
celé mraky, celá ty.

Za lyžičku soli
tuláci tancujú,
tancujú,
vykrúcajú duše (kašlú).

Je stará známa jeseň:
jama, kde po zotmení zhustne biele víno.

Je naše miesto určenia za mestom:
pole, v ktorom sa niekto
narodí.

Žena v červenom

Pred autoportrétom Kerace Visulčevy.

Žena v červenom
(tkvie)

v obraze.

Ako sa približuješ,
starne,
zjemňuje sa
na plochu kôstky,

trpká spomienka,
nesmelá ako bozk,
ti vrastá do krvi.

Na tvojich perách denne
sa zračí
nedopité víno.

Stratená dedina

Slavici

Pamäť je ako starý klobúk, hovorím tvári v zrkadle.

Na dedinu zabudli,
chlapci pijú rakiju, rozkrikujú sa.
Leto tu vŕzga ako krčmová stolička.
Slniečna vlajka nad námestím už nesvieti.

Na ruke ti praskol ruženec,
neďaleko práve zomrel človek.
Je hriech domýšľať si pevné telá
detí z hôr?

Moja osamelá ruka pokúša fotoaparát,
človeče, ani na vlastné meno si nespomenieš...

Pamäť je starý klobúk, v úpeku kráčajme, kráčajme.

Kráčame: v ústrety čiernej hore,
v ústrety čiernej rieke
po čiernej ceste.

A JA JA SOM IBA STENA HORÚCA
A
DRSNÁ

V mojej duši sa rozlieva jazero,
ktoré je ostré a neskutočne ďaleko
a ktoré sa tebe zdá krásne.

Pamäť je starý klobúk, ktorý sme zabudli na zastávke.

Márii (od Jána)

Zaspala ti mačka na perách,
v bielych šatách
vyje vlčí mak.

Darmo sa točíš
na starú pieseň
s vlasmi v ohni,
darmo sa modlíš
k vetru Petru.

Mala si biele líca
a bola si sama ako kosť, ver mi.

Keď slnko zapadá za susedovo pole,
ticho ťa škriabe po prsiach.

Mária, spánok si nekúpiš za hrst' piesku.

Mária, zajtra baba perie biele košele.

Jonáš

Sedím v smradľavej papuľke
malomesta
na zvyškoch štvorlístkov
a slávnej poľnej trávy.

Počúvam monotónny jazz
nočného trávenia.

Nasadzujem si okuliare,
obdivujem bohovské tesáky
svietiace do tmy.

S bážňou sa dotýkam
ušatého majestátu
a čakám.

Čakám na útek do polí
počas poľovnickej sezóny.

Čakám:
spravodliví ľudia
s mokasínami
si (na zajkov)
vystrelia.

Čakám, kým príde mama
domov, vynadá mi,
dostanem sa von
a pôjdem za Alicou.

Legenda

Krajina spieva barbarské ohne.
I po tisíc rokoch ju maľujem
miesto modlenia a odpisovania, Pane.

Maľujem krvou
borievok a tvrdých jabĺk.

Ako búrka nesú sa pohľady,
hrmí nedel'a.

Jeseň
ohnivá ako Jozefína
(a žiaden boh),
Listy rozfúkalo.

Kutňa krásli kosti,
sláva je dobrá reťaz
na dne jazera.

Zimná záhrada

Z úlisnosti vlasov, v zimnej záhrade
vymýšľam si:

pod telom
skrýva sa
studňa.
(červ)

V ušiach mi zurčí márna tiaž lásky.

Je na smrť biely
deň, na polceste
k ohňu mieri na pamäť.

Nevystúpim zo seba, ale si zapamätám.
(Aspoň sa ohrejem.)

Hovorím svetlo, horí
mráz.

Mama, bubon, aha...

Medzi prstami drvím
ticho, zamýšľam sa
na obraz ľadu v myslení
vody.

Hrča v obraze

Som zamyslené
okno,
biely, krčovitý sneh.

V zaslzenom svetle
strhávam hrče.

Kreslím,
teda som –

modrina v obraze
spred minúty
a čierne mačky,
ktoré sa krčia na strechách.

V novej fotke stopy utopencov

*Lovec mamutov dodýcha,
na košeli
sfialovie.*

V mojom oku sa čerí
podoba ľadového vína,
v mojich mihalniciach sa čeria
ústa, kde sa rodí zlo:

posúvam ho, holím,
jem ako med,
mením na striebro.

Nedočkavý plavím sa po grošovanej rieke.

Napokon v novej fotke vzkriesim
oči a ústa,
telo ozubené zrkadlo
obrátim
do podoby ľadového vína.

Ukáž mi

Ukáž mi, čo len chceš,
povedal takmer bez slova,
takmer nič nepovedal.

Díval sa na ňu cez dno
pivovej fľaše.

Za oknom kvitol zaprášený tulipán.
Obraz sa ďalej nehýbal.

Ľudovít Visokay

Prečo práve nám

zdreveneli ruky pri pohľade na
výrazne videné bralo večného ticha
pýcha hlboko uložená v pamäti hlíny
lebo aj my odpúšťame viny minulým
hriešnikom pod daždnikom ľudskosti
pokorenej v plytčinách zabudnutia až
do blúdenia vetrov v korunách pokoja
každá, aj tvoja cesta končí sa návratom
nezlomného snaženia obratom byť iný

Reč stromu

nech bude, ako bude, no predsa z každej
hrude by mal zaznievať hlas, čo rozumie
miazgovej prosbe stromu, snád' iba vtedy
nás rozkonárenie posúva vyššie, hlbšie či
bližšie rýdzou snahou rozumieť stromu

Vietor

trhá stromy v najladnejších bokoch
listy nenájdu voľnosť smeru, severu ťažko vzdorovať
skutočne prelietavanie patrí k živelnosti
nevinnosť rozdáva biele plachty, spí strachom
voľne rozloženým na stehnách nepokoja
iba najreklamnejšie vlasy rozdáva vrtuľa ventilátora
príliš neskoro hľadáme východiská možnosti

Bolest'

až príliš ma bolí moje rodné mesto
nohy mnohé odpustia, toto neviem
neviem, odkiaľ toľko výplní na výslní
jašteríc, neviem, či zostať slepý voči
pichaní mihalníc?
či sa obuť do najvyšších, aby ortuť snahy
dosiahla najvyšší bod, odchod z pozícií

Úpenlivo

prosiť moment počatia, šťastný čas
stáť pri kolíske, všetko blízke v duši
lebo nie nadarmo citlivé srdce tuší
že jasná hviezda patrí do rodného
hniezda nenahraditeľného lona, že
to ona nežnosť tak chcela, aby láska
do podoby najcitlivejšej poézie zrelá
v začiatkoch nesmelá, bojazlivo plachá
neskôr taká čistá, hlbiny duše prameňa

Čas ochlpenia

po snehovom vankúši sa rozbehli vlasy
do miliónov vln krásy
ako žilky hravé, aby práve
nežnenie pripravilo vo chvíli času
rozprestretú tíš, v ktorej sa nezbavíš
prepotrebných túžob
mľaskania všetkých dotykov
jazykov klebiet pravdivých
chuťové bradavky nájdu kanáliky
prítoku striebriстого nežnenia
v útrobach baženia krehkých rúk
zvolávať do nežných múk

Lipa

do vrkoča splietala ranné zore
ešte driemala snívaním
opeknievala, zlatistá farba
jej dodávala nádych čistoty
nech ich týždeň trvá desať dní
nech sa ich čaša naplní, aby na
výslní ju spolu s nežnosťou vypili
tak splnili podmienky skúšok byť
ako prvý dúšok príkladne pre seba
svoji svojej svojine svojsky ľúbení
v zátiší lesa, kde sa stromy ľúbia
keď si miazgu meniť sľúbia prsteňmi
koreňov až do opadávania žltého
lístia, už vtedy sa istia množstvom
konárov plných kvetov, malých semien
určite vieme, že človek je strom premien

V zrkadle

sa brúsi vaša neoholená tvár, z každej strany je inakšia
aj keď tu stojíte sám so svojou svojskosťou pohľadu
sám neviete, kto viac skresľuje váš pohľad, či spätnosť
zrkadlenia, mydlenia zarasteneho strniska pokožky

V hustom kroví

neviem, kto osloví tiene drevín kríkov, koľko vzdychov musia nepočuť, ostať nemé, hlboko zdrevenené videním nezvyklosti od zlosti rozpustiť bujné kadere popínavosti až do hľbočín drieku, aby nahosťou hanbou tela neostali

Podobizni

vraví: buď taká ako teraz, mnohé iné oľutuješ neraz
ostaň pravá, sama so sebou, neskôr príde za tebou
s plnou nošou rozkošou z okraja prameňov chcenia
priblíži sa k tvojmu hlasu na podstienke vášho času
po ležaní zaspíte v byte pokojom nádeje v nahote
najsťôr opeknievame pazuchami oholených chlпов

Dievča v lete

rozkošná, v mladom svete vetrík ju bozkáva na líce
opojnej slasti hanblivo klopi nfarbené mihalnice
zlaté vlasy rozstrapatí trpne, v zakliatí nádej sa vráti
večerom padajúcich hviezd do preležaných miest

Tmavou nocou...

sa predierajú hviezdy, no nie vždy im klenba dovolí ukázať svoju vôľu, prežiarit' leskom dňa najzlatším jasotom kríža na oknách otvorených do korán v hĺbinách nepokoja si uvedomiť silu svojej spornej sugescie stopami sivej samoty tmavou nocou pomocou precítienia prienikov čaká najukrižovanejší zdreveneným telom na obrátenie človeka nielen v čase nepokoja duše vtedy vchádzajú do seba aj tí, čo nikdy neodišli lebo čítali na plochých kameňoch mudrcov dňa o peci samo pečúcej bochníky chleba chudobe tmavou nocou mleli múku pre každodennosti sa sústavne obetuje za nás a jeho drevené slzy v podobe pilín posilňujú každú piad' tejto zeme ktorej bosými nohami hľadal naše cesty nádeje otvorené na všetky strany, smery nachádzania hlasom praskajúcich skál v ľudskej zaťažnosti tmavou nocou s plným pochopením priateľov jeho cena nemôže stúpať ani chrámami plných hriešnikov zoradených silnou mierou previnení dokonca sa nemôže končiť slabosťou najslabších ktorí raz nájdú to, čo nikdy nemohli nájsť silou ani vierou jeho priania, lebo klinec vo vrstvení dreva boli viac ako spáchanie veľkého hriechu

Po schodoch

Ľadového svetla stúpa srieň, celkom iste vyčkávame jeho tieň, aby nezišiel zo svojej cesty pravých kľúčov prísnyimi stráženiami prahov s rukami rozťahnutými šírkou otvorených dvier zvedavosti do príchodu tváre plnej obáv zaburinenej vo vlastnej vitalite nepokoja odvolanej pochybnými smermi pod lupou betónu prísne utajeného čiernym asfaltom nekonečnosti znova vyrásť v silné múry vybielených zákutí času navždy zapísaného úponkami drobného snaženia cestou za poslednými svetielkami vlastného sveta nedotknutého kameňa vráskami osudného omylu vrastení do krvavej stopy tlejúcich koreňov života nikto nezráta, koľko stôp a sôch zblúdilo návratmi vetra, vody víriacej výčitkami vysvetliteľných vín v ústach máme nekonečnosť nedefinovateľných možností presne rozdelených jazykom slín a slov semä drieme stále v prítomnosti času plne vžitom menom deda, otca, syna, vnuka postup v plodení daru života plného nádejného chcenia byť videný usilovnosťou znamenia zaručujúceho nádejnejší znak vo všetkých končinách odvážnych začiatkov

OBSAH	
Úvod	3
Renáta Kiovská	
Ešte raz	5
Trináste slovo	5
Šarkan s oranžovými očami	6
Emócie	7
Zatmenie slnka	8
Marieta Koščíková	
Transcendentný čas	11
Leto s Viktóriou	12
Vôňa duše	14
Rastislav Marjov	
26.10.2014	15
Možno	16
Gabriel Németh	
Deň ťažký ako z olova	17
Srdce na kľúč	18
Rendezvous s jeseňou	19
Ráno bez teba	20
Letná láska	21
V okamihoch ticha	22
Smútok v očiach	23
Septembrový song	24
Po búrke	25
Rozlúčka s domovom	27
Svitanie	28
Song o stromoch	29
Vianoce bez starej mamy	30
Odlúčenie	31
Na Gabriela	32

Alena Potočnicková	
Legenda o mŕtvej študentke	33
Elena Potočnicková	
Stretnutie	40
Petra Pankuličová	
Osudová chyba	41
Martin Puci	
Hviezdy, Iná literatúra (o demografii)	47
Moderné zdravotníctvo	47
XXL, Čudná cesta, Balzam	48
Bulvár, Predmanželská zmluva	49
Variácie vody	49
Hlava, Chce to len čas, Faktoriál	50
Priority, Povolanie	51
Rozprávkové manželstvo	51
Chvenie, Slovko, Ticho	52
Igor Tyšš	
Detstvo pred spánkom	53
Brekov City	54
Nerozprávať sa s cudzími	55
Miesto určenia	55
Žena v červenom	56
Stratená dedina	57
Márii (od Jána)	58
Jonáš	59
Legenda	60
Zimná záhrada	61
Hrča v obraze	62
V novej fotke stopy utopencov	62
Ukáž mi	63

Ľudovít Visokay

Prečo práve nám, Reč stromu	64
Vietor, Bolesť	65
Úpenlivo, Čas ochlpenia	66
Lipa, V zrkadle	67
V hustom kroví, Podobizni	68
Dievča v lete	68
Tmavou nocou	69
Po schodoch	70

Názov: **Ticho uprostred záhrady**
Podnázov: Zborník prác
členov Literárno-umeleckého klubu
Zostavil: Ing. Robert Hakala, CSc., ved. LUK-u
Vydala: Zemplínska knižnica v Trebišove
Zodp. redaktor: Ing. Janka Vargová
Jazyková úprava: Mgr. Igor Tyšš
Návrh obálky: Etela Krištofová
Počet strán: 74
Rok vydania: 2014

ISBN 978-80-89671-09-0

EAN 9788089671090

Doposiaľ vydané zborníky:

1989 - *Otvorenými ústami,*

1991 - *Smietka v oku,*

1992 - *Zbierka pojazdnej hlúposti,*

1998 - *Ária v jaskyni,*

2007 - *Medzi nebom a zemou, vydaný pri
príležitosti 20. výročia vzniku klubu*

2009 - *Druhá šanca*

2010 - *Ráno za oknami*

2011 - *Čistiareň duší*

2012 - *Rodinná slávnosť*

ISBN 978-80-89671-09-0

EAN 9788089671090

